

[kelkite savo renginį]

"DRAMBLIAI IR CHAMELEONAI.
VAIZDUOJAMASIS MENAS 1978-
1985 M."

www.ciurlionis.lt

Paroda "Drambliai ir chameleonai. Vaizduojamasis menas 1978-1985 m.". Laisva ir kontroliuojama kūryba. Ši dilema nuolat aktuali. Kaip ji buvo sprendžiama prieš trisdešimtį metų, iki Lietuvai tampa nepriklausoma, atskleidžia meno kūriniai, kurti prievartinės sistemos išgyvenimo sąlygomis. Sovietinės priklausomybės refleksijoms pasirinktas 1978-1985 m. laikotarpis Kauno paveikslų galerijoje, kai dar tebegyvavo socialistinės realybės vizijos. Kai mainais už lojalumą sovietinei valdžiai dailininkams buvo skiriamos dirbtuvės, kūrybiniai užsakymai, kvietimai į

plenerus, kūrybines keliones, premijos, buitinės lengvatos. 1982 m. galerijos III a. atidaryta nuolatinė sovietinio meno ekspozicija. Galerija, kaip tuometinio valstybinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus padalinys, o tai reiškia - ideologinė kultūrinė įstaiga, turėjo atspindėti oficialiai propaguojamą socialistinės pažangos meną. Ekspozicijoje rodytos teminės, sistemą šlovinančios kompozicijos, nusipelnusių sistemai asmenų portretai, sukurti Lietuvos ir visos Sovietų Sąjungos autorių. Tais pačiais 1982 m. galerijoje įvyko "Penkių Kauno dailininkų" paroda, kurioje kauniečiai tapytojai Alfonsas Vilpišauskas, Mikalojus Šalkauskas, Alfredas Šatas, Jūratis Zalensas ir Arūnas Vaitkūnas rodė "tyliojo modernizmo" kūrinius, reflektuojančius vidines menininkų būsenas. Ši paroda priminė sovietmečiu egzistavusią ir kitą - autsaiderišką - dailininkų poziciją, dėl kurios kūrėjai negaudavo sovietinės meno sistemos teikiamų privilegijų ir būdavo netgi atskirti nuo parodinio lauko. Visas parodas, taip pat respublikines, Kauno miesto dailininkų ataskaitines, prieš atidarant visuomenei, pirmiau patikrindavo partijai priklausanti Muziejaus mokslo taryba, Dailininkų sąjungos pirmininkas, Centro komiteto atstovas su palydovais (saugumiečiais). Laikotarpio apžvalgą užbaigia su naujojo SSRS vadovo Michailo Gorbačiovo pradėtos vykdyti politinės ir ekonominės reformos "perestroikos" pradžia sutapęs tuometinės jaunųjų dailininkų kartos atėjimas. Ypač ryškiai tuo metu išsiskyrė kauniečių jaunųjų grupė, paskatinusi į dailėtyrą įvesti naujos pasaulėvokos terminą. Taip pat tai buvo laikas, kai pradėjo nykti valstybiniai užsakymai, liovėsi monumentų statyba, tapyboje ir skulptūroje atsirado smulkesnės, individualizuotos formos. Parodoje nesiekiami griežtai atskirti, kurio dailininko darbus reiktų laikyti "prisitaikiusiais" ir kurie "atsiriboję nuo sistemos". Net ir konformistiniuose darbuose galima rasti sektino profesionalumo ir idėjos aštrumo. Taip pat ir nonkonformistiniuose kūriniuose idėja ir išraiškos priemonės ne visada atsveria profesionalumą. Sovietmečiu kūrusiems menininkams apibūdinti pasirinkti simboliniai skirtingas savybes turintys gyvūnai - drambliai ir chameleonai. Drambliai - ištikimi, ritualus ir tradicijas turintys gyvūnai, šeimyniški ir emocingi. Chameleonai - driežai, turintys specifinių savybių, padedančių prisitaikyti prie aplinkos. Keičiama odos spalva, stveriamieji pirštai, kibi uodega, toli išmetamas lipnus liežuvis, gebėjimas matyti kiekviena akimi atskirai - tai gamtos dovanos, padedančios gyvūnams susirasti grobį ir apsiginti nuo priešų. Paroda kviečia analizuoti, kiek visuomenėje yra būtinas ir sveikintinas požiūrių ir gebėjimų lankstumas. Kiek yra toleruojamas gebėjimas prisitaikyti. Kaip prisitaikymas dera su etika, morale, kultūros tradicija ir kokią išliekamąją meninę vertę jis sukuria. Parodą lydės įvairios veikos: edukacijos, ekskursijos bei susitikimai. Parodos

kuratorė Kristina Civišienė Paroda veiks: 2020 09 10 - 2021 01 10